

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členov senátu JUDr. Jarmily Urbancovej a JUDr. Milana Moravu v právnej veci žalobkyne **M. I.**, nar. X., bytom T., zastúpenej JUDr. M., bytom S. proti žalovanej **Sociálnej poisťovni**, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 - 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 21256-6/2011-BA zo dňa 2. marca 2011, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Nitre, č.k. 15S/6/2011 zo dňa 20. júla 2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre, č. k. 15S/6/2011-51 zo dňa 20. júla 2011 **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Nitre podľa § 250j ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zrušil rozhodnutie žalovanej č. 21256-6/2011-BA zo dňa 2. marca 2011, ktorým rozhodla, že žalobkyňa podľa § 85 v nadväznosti na § 8 zák. č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku len „zák. č. 461/2003 Z.z.“) nemá nárok na úrazový príplatok, nakoľko úraz, z titulu ktorého si uplatňuje nárok na úrazový príplatok ako dávku úrazového poistenia, nespĺňa definíciu pracovného úrazu podľa § 8 cit. zákona a tým nie sú splnené podmienky nároku na úrazový príplatok ustanovené v § 85 zák. č. 461/2003 Z.z a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Úspešnej žalobkyni náhradu trov konania nepriznal, pretože si ich neuplatnila.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia v medziach žaloby dospel k záveru, že príčinou úrazu žalobkyne boli nefunkčné dvere na pracovisku jej zamestnávateľa, pričom je podľa neho zrejmé aj to, že za túto nefunkčnosť zodpovedá zamestnávateľ žalobkyne. Podľa názoru súdu preto nie je podstatné, či k úrazu spôsobeného nefunkčnosťou dvier došlo počas prestávky určenej zamestnávateľom na odpočinok alebo počas ostatného pracovného času.

Krajský súd nesúhlasil s názorom žalovanej, ktorá v rozhodnutí konštatovala, že cesta na WC nie je úkonom a ani nebola v predmetnej veci úkonom potrebným na výkon práce žalobkyne, keďže nesúvisí priamo s plnením úloh. Podľa názoru súdu poukazujúc na ustanovenie § 8 ods. 5 písm. a/ zák. č. 461/2003 Z.z., vymedzujúce taxatívne úkony, ktoré nie sú v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh a aj s ohľadom na nevyhnutnosť vykonania fyziologických potrieb zamestnanca, podľa jeho názoru, nemožno konštatovať, že cesta na WC na pracovisku aj počas prestávky na oddych a jedlo nie je úkonom na výkon práce potrebným, resp. zvyčajným.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podala žalovaná odvolanie z dôvodu uvedeného v ust. § 205 ods. 2 písm. f/ OSP a navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd SR“) napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamieta alebo rozsudok zrušil a vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Žalovaná sa nestotožňuje s právnym názorom krajského súdu, že cesta na WC na pracovisku aj počas prestávky na oddych a jedlo je úkonom potrebným, resp. zvyčajným na výkon práce. Je toho názoru, že úkonom potrebným na výkon práce sú úkony, bez ktorých nemožno prácu začať ani ukončiť a nie vykonanie hygienickej potreby, ktorá sa pred samotným výkonom práce alebo po jej ukončení môže, ale nemusí vykonať. Zákonodarca v § 8 ods. 5 písm. a/ zák. č. 461/2003 Z.z. pod úkonom potrebným na výkon práce a pod úkonom počas práce zvyčajným alebo potrebným pred začiatkom práce alebo po jej ukončení nemal na mysli úkon – cesta na WC, aj keď tento úkon nezaradil medzi úkony uvedené za bodkočiarkou v tomto ustanovení. Za úkon potrebný na výkon práce pred a po skončení výkonu práce zákonodarca podľa žalovanej považuje výkon takých pracovných úloh a úkonov, ktoré priamo súvisia s plnením pracovných úloh a sú vykonávané počas pracovného času.

Žalovaná ďalej uviedla, že nepopiera zodpovednosť zamestnávateľa za škodu, ktorá vznikla žalobkyni ako zamestnankyni. Zodpovednosť zamestnávateľa by sa však mala podľa názoru žalovanej posúdiť podľa ust. § 192 ods. 2 Zákonníka práce.

Žalovaná poskytuje z úrazového poistenia poškodeným zamestnancom zamestnávateľa dávky úrazového poistenia za predpokladu, ak ide o zodpovednosť zamestnávateľa za škodu, ktorá vznikne pri pracovnom úraze a chorobe z povolania. Ak podľa názoru krajského súdu došlo k úrazu nefunkčnosťou dvier, úraz, ktorý sa stal žalobkyni, nenapĺňa zákonné prvky pracovného úrazu tak, ako to má na mysli § 8 zák. č. 461/2003 Z.z.

Žalobkyňa sa k odvolaniu vyjadrila podaním z 20. septembra 2011, v ktorom navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil. Žalobkyňa má za to, že žalovaná, ako orgán verejnej správy, vychádzajúc i zo znenia článku 2 ods. 2 Ústavy SR, je povinná okrem iného postupovať spôsobom, ktorý ustanovuje zákon a nie spôsobom, čo mal zákonodarca na mysli. Zdôrazňovala jednoznačnosť definície pracovného úrazu podľa ust. § 8 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. v spojení s § 8 ods. 5 písm. a/ zák. č. 461/2003 Z.z. Úraz, ktorý utrpela 11. júna 2009 bol spôsobený nezávisle od jej vôle, krátkodobým náhlym a násilným pôsobením vonkajších vplyvov (prievan, ktorý vyvolal prudký pohyb dverí, ktoré nemali funkčný samozatvárač, ako to vyplýva zo záznamu o registrovanom pracovnom úraze). K poškodeniu došlo preukázateľne počas trvania pracovnej zmeny, a to v čase, keď žalobkyňa vykonávala úkon v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh. Argumentácia žalovanej, že v dôsledku toho, že prestávka v práci

na odpočinok a jedenie sa nezapočítava do pracovného času, je dôvod prečo neuznať úraz žalobkyne ako pracovný, ak k úrazu došlo počas jej trvania, nemá podľa názoru žalobkyne oporu v žiadnom ustanovení Zákonníka práce a ani v ustanoveniach zák. č. 461/2003 Z.z. Názor žalovanej, že zodpovednosť zamestnávateľa by sa mala posúdiť podľa ust. § 192 ods. 2 Zákonníka práce, je podľa žalobkyne absolútnym nepochopením predmetného ustanovenia žalovanou, nakoľko v danom prípade musí ísť o zamestnancov zamestnávateľa, ktorí v rámci plnenia jeho úloh, tzn. predmetu činnosti zamestnávateľa, konajú v jeho mene a dôsledkom ich konania je škoda, ktorú zamestnanec utrpel. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že poškodenie zdravia žalobkyne nebolo spôsobené zamestnancami zamestnávateľa, t.j. ani členom štatutárneho orgánu, ani vedúcim organizačného útvaru a ani povereným zamestnancom, ale v dôsledku prievanu, ktorý dal do pohybu otvorené dvere, na ktorých nefungoval samozatvárač, v dôsledku čoho sa zásah do tela žalobkyne len znásobil. Žalobkyňa náhradu trov odvolacieho konania neuplatnila a nevyčíslila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach žaloby a v rozsahu odvolania žalovanej (§ 212 ods. 1 OSP), a dospel jednomyselne k záveru, že odvolanie žalovanej je neopodstatnené. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 vety prvej OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 20. decembra 2011 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 OSP).

Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 OSP).

Podľa § 8 ods. 1 písm. a/ zák. č. 461/2003 Z.z., pracovný úraz podľa tohto zákona je poškodenie zdravia alebo smrť fyzickej osoby spôsobené nezávisle od jej vôle krátkodobým náhlým a násilným pôsobením vonkajších vplyvov, ktoré zamestnanec zamestnávateľa utrpel pri plnení pracovných úloh alebo služobných úloh alebo v priamej súvislosti s plnením

pracovných úloh alebo služobných úloh, pre plnenie pracovných úloh alebo služobných úloh a pri odvracaní škody hroziacej zamestnávateľovi.

Za plnenie pracovných úloh alebo služobných úloh sa podľa § 8 ods. 4 písm. a/, b/ a c/ zák. č. 461/2003 Z.z. pokladá výkon pracovných povinností vyplývajúcich z pracovného pomeru alebo služobných povinností vyplývajúcich zo služobného pomeru, alebo iná činnosť vykonávaná na príkaz zamestnávateľa a činnosť, ktorá je predmetom pracovnej cesty alebo služobnej cesty.

Podľa § 8 ods. 5 písm. a/ zák. č. 461/2003 Z.z, v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh je úkon potrebný na výkon práce a úkon počas práce zvyčajný alebo potrebný pred začiatkom práce alebo po jej skončení; tieto úkony nie sú cesta do zamestnania a späť, okrem cesty súvisiacej s vykonávaním služobnej pohotovosti podľa osobitného predpisu, stravovanie, ošetrovanie alebo vyšetrenie v zdravotníckom zariadení ani cesta na ne a späť s výnimkou (písm. b/) vyšetrenia zamestnanca v zdravotníckom zariadení vykonané na príkaz zamestnávateľa alebo ošetrovanie v zdravotníckom zariadení pri prvej pomoci a cesta na ne a späť.

Podľa § 85 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z. zamestnanec zamestnávateľa, ktorý v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania bol uznaný za dočasne práceneschopného, má nárok na úrazový príplatok od prvého dňa dočasnej pracovnej neschopnosti, ak má nárok na náhradu príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti podľa osobitného predpisu alebo nárok na výplatu nemocenského z nemocenského poistenia.

Podľa § 91 ods. 5 Zákonníka práce sa prestávky na odpočinok a jedenie nezapočítavajú do pracovného času.

Z podkladov spisu odvolací súd zistil, že na základe potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti č. I-529139 zo dňa 12. júna 2009 vystaveného MUDr. V. žalobkyňa požiadala Sociálnu poisťovňu, pobočka Nitra dňa 20. júla 2009 o poskytnutie úrazového príplatku v dôsledku úrazu zo dňa 11. júna 2009. Podľa záznamu o udalosti - úraze spísaného zamestnávateľom žalobkyne H. s.r.o., Vrábľa, dňa 12. júna 2009, žalobkyňa dňa 11. júna 2009 po ohlásení prestávky opustila svoje pracovisko (TRW) a išla pešou chôdzou na prestávku, pričom prechádzala cez kovové dvojkrídlové dvere. Otvorila ľavé krídlo dverí smerom k sebe

a po dostatočnom otvorení nimi prešla. Pri prechádzaní ju dvere zozadu udreli do pravého pleca. Poranená po úraze ďalej pracovala a svojej nadriadenej vznik úrazu nenahlásila. Zo záznamu o úraze vyplýva, že pracovná doba trvá od 6:00 hod. do 14:00 hod.; čas úrazu 11:04 hod.; prestávka od 11:00 hod. do 11:20 hod.; svedok: M..

Sociálna poisťovňa, pobočka Nitra listom zo dňa 16. septembra 2009 vyzvala zamestnávateľa žalobkyne, aby oznámil, ako došlo k úrazu a či tento úraz považuje za pracovný. Zamestnávateľ žalobkyne dňa 30. septembra 2009 oznámil, že k úrazu došlo počas prestávky na odpočinok a jedlo o 11:04 hod., ktorá sa nezapočítava do pracovného času.

Zo stanoviska k úrazu Inšpektorátu práce Nitra zo dňa 11. novembra 2009 zasielaného OZ - KOVO, Bratislava vyplýva, že za predmetný úraz je zodpovedný zamestnávateľ, pretože toleroval nesprávnu funkčnosť dvojítych prechodových dverí, ktoré spôsobili úraz žalobkyne.

Podľa zápisnice z ústneho pojednávania zo dňa 2. februára 2010 sprísanej správnym orgánom 1. stupňa, inšpektor bezpečnosti práce pri OZ KOVO K. uviedol, že úraz treba považovať za pracovný, keďže žalobkyňa počas prestávky nešla na stravovanie a ani zo stravovania. Žalobkyňa na tomto ústnom pojednávaní uviedla, že v čase úrazu sa nestravovala; išla na WC a úraz sa jej stal cestou na WC.

Mgr. P., správca konkurznej podstaty úpadcu - zamestnávateľa žalobkyne (od 30. júla 2009 zmenené obchodné meno na U. s.r.o., M., B.) dňa 18. decembra 2009 Sociálnej poisťovni, pobočka Nitra oznámil, že úraz žalobkyne uznal za pracovný úraz, čo potvrdil aj e-mailom zo dňa 15. januára 2010, v ktorom uviedol, že *„úraz žalobkyne na základe výsledkov šetrení odborového funkcionára (Bc. S.) a na základe týchto výsledkov zistení a šetrení odborového funkcionára a následne na základe aj právneho posúdenia odborového funkcionára, ktoré mi bolo prezentované tak, že uvedený úraz je pracovným úrazom.“*

Sociálna poisťovňa, pobočka Nitra svojím rozhodnutím zo dňa 23. októbra 2009 nepriznala žalobkyňi nárok na úrazový príplatok nepovažujúc úraz za pracovný. Na odvolanie žalobkyne žalovaná svojím rozhodnutím zo dňa 12. februára 2010 rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa potvrdila.

Na základe žaloby žalobkyne bolo rozhodnutie žalovanej rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 15S/9/2010-32 zo dňa 14. júla 2010 podľa § 250j ods. 2 písm. c/ OSP zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie, vytykajúc správnym orgánom nedostatočne zistený skutkový stav veci, najmä to, že v konaní nebola vypočutá svedkyňa úrazu Ľ. M..

V ďalšom konaní uvádzanú svedkyňu vypočul správny orgán prvého stupňa na ústnom pojednávaní dňa 14. decembra 2010. Svedkyňa uviedla, že videla ako žalobkyňu udreli kovové dvojkrídlové dvere do chrbta. V hale, kde sa uvedené kovové dvere nachádzajú, bol vtedy (v deň úrazu 11. júna 2009) prievan - asi z dôvodu, že bola otvorená hala expedície. Jednalo sa o ťažké kovové dvere, ktoré neboli nikdy funkčné, pretože mali pokazené Brano. Prievan spôsobil, že dvere, ktoré otvorila žalobkyňa sa pribuchli a keďže ešte nestihla cez ne prejsť, tak ju udreli do chrbta. Ďalej svedkyňa uviedla, že sa žalobkyne pýtala, či ju to nebolí, ona odpovedala, že ju to bolí, ale sa to dá vydržať. V ten deň odpracovala celú zmenu; na druhý deň ráno však žalobkyňa telefonovala, že nepríde do práce, ide na chirurgiu, keďže ju udretá chrbtica veľmi bolí.

Sociálna poisťovňa, pobočka Nitra po vyššie uvádzanom doplnenom dokazovaní svojím rozhodnutím zo dňa 21. decembra 2010 č. 140/2010-NR vo veci uplatneného nároku žalobkyne na úrazový príplatok podľa § 8, § 83 a § 85 zák.č. 461/2003 Z.z., nepriznala žalobkyňi nárok na úrazový príplatok počas dočasnej pracovnej neschopnosti.

Proti tomuto rozhodnutiu podala žalobkyňa odvolanie zo dňa 12. januára 2011, ku ktorému pripojila Záznam o registrovanom pracovnom úraze, Hlásenie pracovného úrazu a Oznámenie poisťovej udalosti. Žalovaná rozhodnutím č. 21256-6/2011-BA zo dňa 2. marca 2011 odvolanie žalobkyne zamietla a rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Nitra, potvrdila z dôvodu, že predmetný úraz nepovažovala za pracovný. Zároveň vo svojom rozhodnutí uviedla, že doklady priložené žalobkyňou k odvolaniu, ako aj písomné vyjadrenie správcu konkurznej podstaty poskytnuté e-mailom dňa 15. februára 2011 o tom, že úraz poškodenej uznal za pracovný, na základe výsledkov šetrenia inšpektorátu práce pri OZ KOVO p. Bc. S. v odvolacom konaní nevzala do úvahy. Vyhotovenie týchto dôkazných prostriedkov považuje za účelové. Skutkový stav veci objasňujú už skôr existujúce dôkazy svedčiace v prospech toho, že úraz žalobkyne nie je pracovným úrazom.

V predmetnej veci nie je sporným skutkový stav, ktorý bol ustálený doplnením dokazovania správnym orgánom. Odvolací súd pritom nepovažuje za právne významné argumenty týkajúce sa dôvodov odchodu žalobkyne z bezprostredného miesta výkonu práce, ale považuje za rozhodujúcu skutočnosť, že úraz utrpela na pracovisku i keď počas pracovnej prestávky, keď nebolo sporné, že k náhlemu a násilnému vonkajšiemu vplyvu na jej telesnú integritu došlo v dôsledku poruchy zariadenia zamestnávateľa (dvier) a to nezávisle na vôli žalobkyne. Podľa názoru odvolacieho súdu úraz žalobkyne jednoznačne spĺňa podmienky pracovného úrazu uvedené v ust. § 8 zák. č. 461/2003 Z.z., ktoré je žalovaná povinná brať do úvahy pri posudzovaní nároku na úrazový príplatok. Tomuto názoru korešpondujú aj Stanovisko Inšpektorátu práce Nitra k pracovnému úrazu, ako aj výsledky šetrenia inšpektorátu práce pri OZ KOVO, p. Bc. S. nachádzajúceho sa v spise, ktoré žalovaná nevezala do úvahy s poukazom na ich účelovosť, ktorú však ničím nezdôvodnila.

Odvolací súd konštatoval, že úkon v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh podľa § 8 ods. 5 písm. a/ zák. č. 461/2003 Z.z. ako úkon potrebný na výkon práce a úkon počas práce zvyčajný alebo potrebný pred začiatkom práce alebo po jej skončení, je potrebné posudzovať s prihliadnutím na jednotlivé úkony viažuce sa na opis činností zamestnanca, konkrétne pracovné podmienky a pracovné prostredie. Z tohto dôvodu, pokiaľ zamestnávateľ uznal úraz za pracovný na základe vlastného šetrenia, ako aj na podklade stanoviska Inšpektorátu práce Nitra k pracovnému úrazu a výsledkov šetrenia inšpektorátu práce pri OZ KOVO p. Bc. S., nie je v súlade so zásadami rozhodovania v správnom konaní zo strany správneho orgánu bez jednoznačného preukázania opaku vykonaným dokazovaním rozhodnúť v rozpore s predloženými dôkazmi v predmetnej veci, ktoré si neodporujú.

Najvyšší súd Slovenskej republiky s poukazom na vyššie uvedené závery považoval námietky žalovanej uvedené v odvolaní proti rozsudku krajského súdu za neopodstatnené, ktoré nemohli ovplyvniť posúdenie danej veci krajským súdom, preto napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1 OSP a s použitím § 250ja ods. 3 vety druhej OSP ako vecne správny potvrdil, pričom sa stotožňuje v plnom rozsahu s dôvodmi prvostupňového rozsudku.

Podľa § 250j ods. 6 OSP je správny orgán viazaný právnym názorom súdu.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že trovy konania žalobkyni nepriznal, keďže náhrada trov právneho zastúpenia nebola vyčíslená a uplatnená a iné trovy žalobkyni nevznikli.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku **n i e** je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. decembra 2011

JUDr. Ida H a n z e l o v á , v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Andrea Jánošíková